

Nieuwsbrief 1

Jaargang 9, nr

In dit nummer:

CREA-CIT	2
DODI – Drop-out aanpakken in een samenwerking tussen Onderwijs en VDAB	3
European Commitment to Entrepreneurship: Terug gestart	5
EUROGUIDANCE	6
KIK – OV ‘Kansen in Kunststoffen – Onderwijs Vlaanderen’	9
LINK ONDERWIJS ARBEIDSMARKT	11
Samenwerking DBO – Vormelek: ELEKTROCHALLENGE	11
LOVE (loopbaanleren in Vlaanderen en Europa)	12
MODULARISERING IN HET DBSO - stand van zaken	14
VACATURE DBO “Leren en Werken”, modularisering	15
WERKPLEKLEREN: een belangrijke fase in het project Leren en Werken	15
OMIG: Ontwikkelen van een Methodiek voor Interculturele Gevoeligheden	16
ONDERNEMERSCHAP	17
VOLA en J@W’s in de spotlights	20
CONFERENTIE ROND SOCIALE INCLUSIE IN EN DOOR ONDERWIJS IN HET KADER VAN HET BELGISCH EU VOORZITTERSCHAP	24
UITSMIJTER: Levenslang leren, ook op de DBO	28
TERUG IN DE KIJKER!	28

website: www.ond.vlaanderen.be/dbo
e-mail: dbo@ond.vlaanderen.be

Dienst Beroepsopleiding, departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15 - 1210 BRUSSEL
Tel.: 02 553 87 00 – Fax: 02 553 88 45

Verantwoordelijke uitgever:
Daniël Samyn

EUROPESE LUSTEN EN LASTEN

Traditiegetrouw krijg je in dit nummer een overzicht van de stand van zaken i.v.m. de op DBO lopende projecten. Een aantal projecten naderen hun eindpunt, andere stappen, na validering van de ontwikkelde producten in een nieuwe fase en weer andere gaan nu pas van start. Er werden bij ESF Vlaanderen nog een aantal projecten ingediend in het kader van internationalisering en van die weten we pas of ze zijn aanvaard of niet tegen het einde van dit kalenderjaar. Ons EFRO project ‘Proleron’ werd verlengd zodat er o.a. verder kan gewerkt worden aan de stagemogelijkheden van collega’s in het onderwijs.

Voor DBO betekende de tweede helft van dit jaar ook dat er kon worden meegewerkt rond bepaalde beleidsthema’s die vanuit Vlaanderen in het kader van het Belgische voorzitterschap op de Europese agenda werden geplaatst. Dit vertaalde zich in een aantal seminars en conferenties waarop ook voor de DBO belangrijke en interessante thema’s aan bod kwamen en nog zullen komen. Zo werd er in Gent gewerkt rond sociale inclusie en in Antwerpen rond het nieuwe “Youth on the Move” programma. In Brussel komt straks nog diversiteit aan bod en het Kopenhagenproces dat in Brugge van start ging, komt in december terug naar Brugge. Al die thema’s kunnen voor DBO stof leveren om projecten in te dienen waardoor reguliere acties en de verwezenlijking van beleidsdoelstellingen worden versterkt.

Vlaamse overheid

**DIENT BEROEPSOPLEIDING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING**

Het voorbije werkingsjaar was voor DBO ook een jaar van (Europese) audits. We kregen zowel Deloitte als Ernst en Young over de vloer. Beide bureaus hebben de werkwijze van DBO doorgelicht en er werden door die teams ook bezoeken 'op het veld' uitgevoerd. Op basis van hun bevindingen zijn we gestart aan het uitwerken van een kwaliteitshandboek waarin de door DBO gehanteerde procedures en processen duidelijk zeer transparant worden beschreven. Op die manier worden ze meer en meer 'auditproof'. Dit heeft ook gevolgen naar de centra, de scholen, de organisatoren, de diensten en de bedrijven waar DBO mee samenwerkt. Volgen van procedures is niet altijd leuk en het vergt soms meer tijd. Maar het moeten terugvorderen van uitgekeerde bedragen omdat bepaalde tekorten worden vastgesteld is nog minder leuk. Ik vind het jammer dat men in die discussies dikwijls twee kampen tegenover elkaar stelt: aan de ene kant de DBO met zijn administratie (en dat is dan pejoratief bedoeld) en richtlijnen en aan de andere kant centra, scholen, organisaties en bedrijven die doelstellingen voor de hen toevertrouwde jongeren nastreven. Men laat dan ook graag doorschemeren dat DBO eigenlijk niet om die jongeren bekommerd is. Dit is een te eenvoudige redenering. Uiteraard moeten uiteindelijk doelstellingen voor de jongeren gerealiseerd worden, niemand ontkent dit en op DBO waarden we het werk dat daarrond wordt geleverd op het veld. Maar om die doelstellingen te kunnen realiseren heb je ook een kader en vooral middelen nodig en die middelen komen er enkel wanneer vanuit de regelgevende overheid (of die nu Vlaams is of Europees) kan gecontroleerd worden dat de toegekende middelen op een correcte manier worden gebruikt. Tegenover het aanvaarden van bepaalde financiële middelen staat nu éénmaal dat de aanwending ervan én transparant én correct én opportuun én gedocumenteerd moet zijn. Dit mag dan lastig zijn en werk met zich meebrengen, maar echt onbegrijpelijk is dit niet. Ik hoop dat we dit alles indachtig, tijdens dit schooljaar in een constructieve en opbouwende sfeer kunnen samenwerken waarbij iedereen de specifieke taak en opdracht van de andere respecteert en waardeert.

Daniël Samyn
Directeur DBO

CREA-CIT

Evaluatiemodel: Kirckpatrick

In het najaar van 2010 staat voornamelijk de voorbereiding van de evaluatieprocedure van de testfase van CREA-CIT op het programma. Het evalueren van een leerprogramma of een online e-learning module en de daarbij horende taken kan op verschillende manieren gebeuren. Binnen het evaluatieteam van het project, een transnationale samenwerking tussen de DBO (België) en VALNALON (Spanje) focussen we ons op het model van Kirckpatrick. De bedoeling is daarbij niet alleen de taken of modules in de e-learningstructuur te evalueren, maar het programma op meerdere niveau's te evalueren.

Afbeelding: voorbeeld van een pagina (in opmaak) van de e-learningmodule.

De leerlingen doorlopen de taak via de e-learningmodule. Dit gebeurt online. Bij de evaluatie focussen we op verschillende punten: Wat is de eerste indruk van het programma en de aangeboden taak? Hoe worden de taken inhoudelijk bevonden? Maar ook dieper, wordt de inhoud daadwerkelijk toegepast in het verdere schoolstelsel, los van de taken en de modules in de e-learningstructuur? En dus, verankert het systeem wat men wilde bijbrengen?

Het model van Kirkpatrick spreekt over 4 niveau's:

1. Reactie: evalueren om de indruk van de deelnemers over de e-learningmodule te leren kennen.
2. Leren: Hoe wordt de inhoud geïnterpreteerd, los van de e-learningmodule? Heeft het inderdaad de nodige leeroverdracht?
3. Gedrag: Zal de lerende ook de transfer maken van het geleerde naar zijn eigen leer- of werkcontext? (Verankering)
4. Resultaat: Is het resultaat bereikt?

CreaCIT

01

PROMO challenge

A service, a coffee shop chain in this case would like to keep track of the number of drinks purchased by their each of their customers and to reward any customer who reaches eight purchases with a free drink.

02

The chain has four shops spread around a city, they provide a good product and are quite busy, sometimes with long queues of impatient customers waiting to order and pay for their drinks. The options that have been considered by the chain owners are:

- A card in the customer's wallet
- A card for each customer stored in one shop (single card)
- A card for each customer in each of the four shops (multiple cards)
- Electronic, swipe card in customer's wallet
- No card, customers give own name and staff

Describe how each of the above options will impact on the different groups involved, the following pointers should help you with your considerations:

1 Shop Owner
Why and why not does the option work; cost of solution; time per transaction; suitability for use across all four shops.

2 Customers
Why and why not does the option work; number of items to manage in their wallet; feedback, knowing when your free drink is due; use in multiple shops

next ▶

Hoe ziet de evaluatiefase er uit voor de CREACIT-testing?

Leerlingen en leerkrachten krijgen toegang tot de website. Daar vinden zij een module terug met verschillende taken. Ze kunnen één van deze taken of de volledige module doorlopen. De taken zijn zoals op de afbeelding, oefeningen die aanzetten tot het stimuleren van creatief denken en handelen en dit door het aanbieden van concrete probleemsituaties.

Om de e-learningmodule te evalueren, krijgen leerlingen en leerkrachten een evaluatiedocument met vragen over hun ervaringen met de e-learningmodule. Dit evaluatieformulier is gebaseerd op het model van Kirkpatrick.

Naar aanleiding van de testfase, zijn wij op zoek naar mogelijk geïnteresseerde testklassen. Dit project sluit aan bij alle studierichtingen en over alle niveau's uit de 3e graad SO.

Meer informatie is terug te vinden op de site:

www.muova.fi/CreaCIT

of u kunt terecht bij de projectverantwoordelijke voor

CreaCit:

nathalie.briessinck@ond.vlaanderen.be

Dit project werd gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin vervat zit.

DODI – Drop-out aanpakken in een samenwerking tussen Onderwijs en VDAB

In de vorige uitgaven van deze nieuwsbrief hebben we steeds een ander aspect belicht van de integrale aanpak voor dreigende drop-out's, uitgewerkt in het project DODI. Ondertussen zijn we aan het einde gekomen van actie 2 en is op 31 oktober 2010 het project afgesloten. Op donderdag 28 oktober stond het slotevent

geprogrammeerd waar de problematiek van de ongekwalificeerde uitstroom treffend werd verwoord door Katleen De Rick van het HIVA. Verder werden de methodieken voorgesteld aan de hand van getuigenissen van de projectscholen en -regio's. Voor het preventieve luik kwam de directeur en leerlingbegeleider van het KTA Wollemakt te Mechelen aan het woord over hoe zij de pijlers van het loopbaanleren hebben vorm gegeven.

Verder heeft Marie-Paule Gavel van het CLB te Gent verteld wat het belang is van het klasportret in het kader van een goede

leerlingbegeleiding. Voor het curatieve gedeelte sprak de VDAB over concrete stappen die in

Mechelen zijn gebeurd rond het versterken van de band met het onderwijs.

Het was een leerrijke en aangename voormiddag. Gekeken vanuit de DBO wil ik enkele conclusies op een rijtje zetten. Bij de start van het project werd al heel snel een cliché waargemaakt: het water tussen school en VDAB is zeer diep. Gaandeweg zijn er door geregelde contacten in enkele regio's stapstenen gevormd om de andere oever te bereiken. Beide

instanties hebben van elkaar geleerd dat ze een andere kijk hebben op en aanpak voor 'moeilijk bemiddelbare jongeren', maar dat ze eigenlijk hetzelfde doel voor ogen hebben. Met jongeren die in de maatschappij de normale weg zijn kwijtgeraakt een begeleidingstraject lopen om hen opnieuw op het goede spoor te zetten. Ieder vanuit zijn eigenheid timmerden ze aan dezelfde weg, zonder het van elkaar te weten.

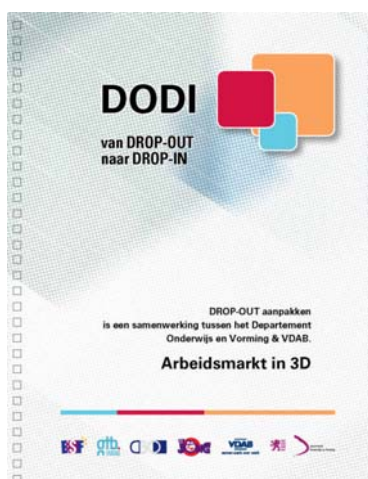
De voordracht van het HIVA heeft nogmaals onder de aandacht gebracht dat het een zeer complexe materie is en de realiteit vaak de verbeelding overstijgt! Dagelijks worden geen inspanningen geschuwd door begeleiders en directies in de scholen om de 'probleemjongeren' meer kansen te geven om opnieuw aan te pikken aan hun schoolloopbaan. Het lijkt vaak op dweilen met de kraan open en oplossingen liggen zeker niet voor de hand.

Uit dit project is duidelijk gebleken dat een aanpak voor jongeren die dreigen ongekwalificeerd uit te stromen niet alleen uit schoolse maatregelen kan bestaan, maar een multidisciplinaire en snelle aanpak genoodzaakt is! Een belangrijke partner in deze strijd kan o.a. de VDAB zijn en meer specifiek het Jeugdwerkplan zowel in de preventieve als in de dreigende fase. De weg die moet bewandeld voor een efficiëntere samenwerking tussen school en VDAB is nog lang en vraagt volgehouden inspanning en goede wil van beide partijen, maar de hoop is aangewakkerd.

De integrale aanpak met wegwijzers bekeken vanuit onderwijs en vanuit VDAB is uitgeschreven in twee 3D-draaiboeken. Het is een grabbelton geworden waaruit elke school en elke werkwinkel vanuit hun concrete situatie kan putten om samen aan de weg te timmeren. De draaiboeken bieden de scholen die op zoek zijn naar oplossingen voor het probleem van drop-out's kansen om met andere ogen naar de jongeren te kijken en hun mee verantwoordelijk te maken voor hun (leer)loopbaan. Beide handleidingen zijn na het event te downloaden op de website van de DBO (onder het tabblad DODI) www.ond.vlaanderen.be/dbo

Luc Vandenhoeck

luc.vandenhoeck@ond.vlaanderen.be

European Commitment to Entrepreneurship: Terug gestart

Op 27/09 startten 100 leerlingen van 8 verschillende scholen in het ECE Project. De startdag die in het Consciencegebouw werd georganiseerd werd voorafgegaan door een coöperatieve picknick. Het idee hierachter was dat alle scholen, elke klas voor zichzelf een picknick voorbereide. In de cafetaria verzamelden alle klassen en stalden ze hun meegebrachte lunch uit. Om 12u startten we met een massalunch voor en door alle deelnemende leerlingen. De keuze was uitgebreid: Pasta met tonijn en groentjes, wafels, broodjes met verschillende soorten beleg, desserts, quiche, salades, Turkish delight, pannenkoeken à la CDO, etc. Kortom, een succes voor en door leerlingen.

Om 13u kregen leerlingen en leerkrachten een algemene inleiding over het project in het Hadewychauditorium gevolgd door een doorschuif tussen de verschillende workshops rond creativiteit, teambuilding en communicatie, logo en imago, het optimaliseren van financiën en publiciteit en marketing. De bedoeling van deze startdag was niet alleen de leerlingen een introductie te geven op het project en de inhoud ervan. Het was ook de ideale manier om op een halve dag heel wat informatie met de leerlingen mee te geven. Naar aanleiding van de evaluatie van het project in het schooljaar 2009 -2010, werd de vraag gesteld om zo'n startdag in het leven te roepen. Wij hopen hiermee ook de werkdruk op de leerkrachten te verminderen, doordat een groot deel voorbereiding van het project niet meer in de klas of tijdens de vrije uren moet gebeuren.

Het stimuleren aan netwerken tussen enerzijds leerlingen en anderzijds leerkrachten, vinden we ook hoe langer hoe belangrijker in het voeren van projecten. Je zit niet alleen op een eiland. Je kunt veel leren van en samen met de anderen. We moeten de loftrompet al lang niet meer over ondernemend onderwijs of de noodzaak van een intense samenwerking tussen 'onderwijs en arbeidsmarkt' steken. Verschillende studies en zeer concrete goede praktijken hebben de bewijzen ervan al getoond. Maar ondanks het feit dat zowel Europa als de lidstaten beide stimuleert, worden we toch nog altijd geconfronteerd met de moeilijkheden om iedereen in deze contexten te bereiken. Een

complete benadering van ondernemend onderwijs in die transitionele context kan een eerder stimulerende omgeving voor jongeren teweeg brengen waarin ze kunnen werken aan de verdere ontwikkeling van hun competenties en sociale vaardigheden.

Een klein kind leert veel door anderen na te doen. Wanneer een kind opgroeit, leert het als snel op een heel natuurlijke manier coöpereren om zaken te realiseren. Samenwerken, niet alleen om het werk lichter te maken, maar ook om gemeenschappelijke doelen te bereiken, is iets dat we vaak nastreven. Coöperatief leren en ook coöperatief ondernemen in een educatieve context, kunnen een belangrijke meerwaarde zijn in het bereiken van de geïntegreerde overall benadering waarnaar men in het onderwijs op zoek is en die men daar ook zo nodig heeft.

Netwerken, om te leren en om les te geven, maar ook om te werken, kan mensen bij elkaar brengen om zo nieuwe doelen te bereiken. "The challenge is to allow young people to experience and feel the concept rather than learn about it in the conventional sense." (Gibb 2006) Deze uitdaging is een uitdaging voor iedereen, van de leerling in de klas tot de 45 jarige werknemer. Levenslang leren en het proces dat hiermee gepaard gaat om dit te stimuleren, zal succesvol blijven in de toekomst wanneer er blijvend aandacht gaat naar het plezier van het leren door het anders te doen dan in de traditionele zin van het woord. Coöperatief ondernemend onderwijs werd door de deelnemers geëvalueerd als methodiek om op een plezierige manier te leren.

Projectcoördinator Nathalie Briessinck

Dit project werd gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin vervat zit.

EUROGUIDANCE

Commissie stimuleert beroepsonderwijs en opleiding

De Europese Commissie presenteerde op 9 juni 2010 haar nieuwe visie op de toekomst van beroepsonderwijs en -opleiding. Gemiddeld kiest ongeveer de helft van alle leerlingen in het hoger middelbaar onderwijs voor beroepsonderwijs of een beroepsopleiding. De sector is echter hard toe aan modernisering om de aantrekkelijkheid en kwaliteit ervan te verbeteren zodat zij jongeren toerust met de juiste vaardigheden om een geschikte baan te vinden en volwassenen de kans biedt hun vaardigheden gedurende hun hele werkzame leven op peil te houden. Daarom wil de Commissie meer mensen stimuleren beroepsonderwijs te volgen, de kwaliteit van de opleidingen verbeteren en de geografische en beroepsmobiliteit bevorderen. Verwacht wordt dat de EU ministers het plan in de tweede helft van dit jaar zullen bespreken en goedkeuren.

Volgens Androulla Vassiliou, Europees commissaris voor Onderwijs, Cultuur, Meertaligheid en Jeugdzaken, *"is het zaak het imago van beroepsonderwijs en opleiding in Europa te veranderen en beroepsonderwijs en -opleiding beter op de realiteit af te stemmen. Beroepsonderwijs en -opleiding vormen een vitale link tussen onderwijs en arbeidsmarkt. In het huidige economische klimaat is het belangrijker dan ooit dat we onze inspanningen bundelen en beroepsonderwijs en -opleiding aantrekkelijker maken voor leerlingen, studenten en al wie zijn vaardigheden wil verbeteren."*

■ Een nieuwe impuls voor Europese samenwerking

In de vandaag door de Commissie goedgekeurde plannen worden verschillende mogelijkheden geschetst om beroepsonderwijs en -opleiding een nieuwe impuls te geven. Het is onder meer belangrijk:

- te waarborgen dat opleidingen en kwalificaties op flexibele wijze voor iedereen (ongeacht leeftijd) toegankelijk zijn;
- de mobiliteit te bevorderen zodat het gemakkelijker wordt ervaring in het buitenland of een andere economische sector op te doen;
- voor onderwijs en opleidingen van topkwaliteit te zorgen;

- kansarme groepen (bijvoorbeeld voortijdige schoolverlaters, laaggeschoolden, werklozen, mensen met een migrantenachtergrond of een handicap) meer mogelijkheden te bieden;
- creativiteit, innovatie en ondernemerschap bij leerlingen te bevorderen.

■ Tienjarenplan

De plannen van de Commissie bouwen voort op de doelstellingen van de Europa 2020-strategie voor slimme en inclusieve groei en zullen ook aan het initiatief "Jeugd in beweging" worden gekoppeld – een initiatief om de leermobiliteit in de EU te bevorderen.

Zij vormen de bijdrage van de Commissie aan een nieuw tienjarenprogramma van hervormingen in het kader van het proces van Kopenhagen, dat meer Europese samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding beoogt. In december zullen commissaris Vassiliou en de voor beroepsonderwijs en -opleiding bevoegde EU-ministers in Brugge (België) samenkomen met vertegenwoordigers van werkgevers en vakbonden om een ambitieuze moderniseringsagenda voor de volgende tien jaar vast te stellen en kortetermijndoelstellingen – die op gezette tijden zullen worden geëvalueerd – te formuleren.

Het proces van Kopenhagen voor meer Europese samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding is in 2002 gelanceerd en wordt elke twee jaar geëvalueerd. Het heeft de ontwikkeling van een gemeenschappelijke evaluatiemethode bevorderd die op resultaten en niet op studieduur of onderwijstype is gebaseerd.

■ Nadere informatie:

De volledige tekst van de mededeling: Een nieuwe impuls voor Europese samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding ter ondersteuning van de Europa 2020-strategie:

http://ec.europa.eu/education/vocational-education/doc/com296_en.pdf

EVE: een nieuw online platform

EVE staat voor "Espace virtuel d'Echange" en betekent vrij vertaald "Virtueel uitwisselingsplatform".

EVE is een elektronisch platform voor de verdeling en de exploitatie van resultaten van projecten die gefinancierd en gerealiseerd worden door het DG EAC. EVE is beschikbaar sinds maart 2009 en is een nuttige bron voor iedereen die betrokken is bij educatieve en culturele programma's.

- EVE biedt via één enkel toegangspunt heel wat interessante informatie over gefinancierde projecten binnen deze educatieve en culturele programma's.
- EVE voorziet meervoudige voordelen voor promotors van projecten / organisaties die financieringen krijgen toegekend van de EU en hun resultaten:
 - Betere zichtbaarheid voor projecten ;
 - Verbetering van de exploitatie en een betere verspreiding van resultaten;
 - Rijke bron aan informatie ;
 - Networking tool.

De link naar de EVE website is:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/eve/

De website van het Belgisch EU-voorzitterschap Onderwijs!

Bekijk samen met onze Europese partners de Belgische agenda van de debatten en conferenties rond de prioriteiten in Onderwijs gedurende het Belgisch Voorzitterschap:

<http://www.education2010.be/>

De website van het Belgisch EU-voorzitterschap!

De pers- en communicatiedienst van het Belgische ministerie van buitenlandse zaken publiceert teksten op de site die afkomstig zijn van zeer uiteenlopende bronnen : interne diensten van buitenlandse zaken, andere overheidsdiensten, maar ook diverse departementen van de gemeenschappen en gewesten. Deze samenwerking maakt het mogelijk de mededelingen van het voorzitterschap zo breed en nauwkeurig mogelijk te verspreiden, met name via de rubriek « Voorzitterschap », die een globaal en coherent overzicht biedt van de prioriteiten, de uitdagingen en de resultaten van het Belgische voorzitterschap.

De officiële site, www.eutrio.be

is een authentieke informatiebron en vormt het **centrale communicatie-instrument** van het voorzitterschap. De rubrieken « Nieuws en documenten » en « Programma » verstrekken informatie over alle vergaderingen en evenementen die worden georganiseerd tijdens het voorzitterschap.

Traditionele stereotypen nog steeds grootste uitdaging voor gendergelijkheid in onderwijs

De Europese Commissie heeft een nieuwe studie gepresenteerd waarin is onderzocht hoe genderongelijkheid in het Europese onderwijs wordt aangepakt.

Hieruit blijkt dat er op het gebied van studiekeuze en – resultaten nog steeds genderverschillen bestaan.

De Europese commissaris voor onderwijs, Androulla Vassiliou, zei erover: "De relatie tussen gender en onderwijsniveau is de afgelopen vijftig jaar sterk veranderd en de verschillen worden nu complexer. Het onderwijzend personeel bestaat voor het overgrote deel uit vrouwen, maar de onderwijsstelsels worden door mannen bestuurd. De meeste afgestudeerden zijn vrouwen en de meeste vroegtijdige schoolverlaters zijn jongens.

Wij moeten het gendergelijkheidsbeleid afstemmen op deze realiteit".

Rolpatronen en stereotypen grootste bron van zorg

Op enkele uitzonderingen na hebben alle Europese landen beleidsmaatregelen om de gendergelijkheid in het onderwijs te bevorderen genomen of zijn ze van plan dit te doen.

Deze beleidsmaatregelen hebben vooral tot doel de traditionele rolpatronen en stereotypen tegen te gaan.

Gendergevoelige beroepskeuzebegeleiding vooral gericht op meisjes

Veel jonge mannen en vrouwen in het beroepsonderwijs en in het algemeen voortgezet onderwijs kiezen nog steeds voor een beroep dat in de traditionele rolpatronen past.

Er is betere beroepskeuzebegeleiding nodig om dit aan te pakken en om beroepskeuzeadviseurs meer genderbewust te maken, zodat zij stereotypen beter kunnen bestrijden.

Beleid voor hoger onderwijs vooral gericht op meer vrouwen in exacte en technische vakken

Vrouwen maken in bijna alle landen de meerderheid van de studenten en afgestudeerden uit en kiezen vooral voor de richtingen onderwijs, gezondheidszorg en welzijn, menswetenschappen en kunsten. Mannen studeren vaker techniek, industrie en bouwkunde...

Meer info:
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/695&format=HTML&aged=0&language=NL&guiLanguage=en>

Jeugd in beweging – meer steun voor jongeren in Europa

Vijf miljoen jonge Europeanen zijn op zoek naar een baan. Velen van hen vinden geen werk, omdat zij niet de juiste kwalificaties of ervaring hebben. De Europese Commissie start een nieuw belangrijk initiatief om deze jongeren te helpen de nodige kennis, vaardigheden en ervaring te verwerven om werk te vinden. Jeugd in beweging vormt een onderdeel van de nieuwe Europa 2020-strategie van de EU. Het omvat 28 kernacties om onderwijs en opleidingen beter op de behoeften van jongeren af te stemmen en meer jongeren te stimuleren om met een EU-beurs in een ander land te studeren of een opleiding te volgen. Het doel is hun inzetbaarheid en toegang tot de arbeidsmarkt te verbeteren.

Androulla Vassiliou, Europees commissaris voor Onderwijs, Cultuur, Meertaligheid en Jeugdzaken, zei hierover het volgende: "De maatregelen die wij presenteren, zijn gericht op kwaliteitsverbetering van onderwijs en opleiding in Europa, zodat onze jongeren goed toegerust zijn voor de huidige arbeidsmarkt. Wij willen het aantal vroegtijdige schoolverlaters verminderen en het aandeel van jongeren in het hoger onderwijs vergroten, zodat zij hun potentieel ten volle kunnen ontplooien. Als de EU in de toekomst wil blijven bloeien, hebben we jongeren nodig die hooggeschoold, deskundig en innovatief zijn."

László Andor, Europees commissaris voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie, voegde hieraan toe: "Miljoenen jonge Europeanen maken zich grote zorgen over het vinden van een baan. Jeugd in beweging schept

op nationaal en EU-niveau nieuwe dynamiek om de steun aan jongeren te verbeteren, zodat zij een baan kunnen vinden, in hun levensonderhoud kunnen voorzien en hun eigen plannen kunnen realiseren."

Jeugd in beweging wil uiterlijk 2020 de leermobiliteit van alle jongeren in Europa vergroten. De Commissie start vandaag een openbare raadpleging over de toekomst van haar mobiliteitsprogramma na 2013 (zie http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/consult/index_nl.html).

■ Meer informatie

De website van Jeugd in beweging: <http://europa.eu/youthonthemove>

Tanja Biebaut & Jef Vanraepenbusch
EUROGUIDANCE Vlaanderen
<http://www.euroguidance.be>

KIK – OV ‘Kansen in Kunststoffen – Onderwijs Vlaanderen’

België is wereldkampioen op het vlak van kunststofproductie en – verwerking

Momenteel is België wereldkampioen in:

- kunststofverwerking met 180 kg per inwoner;
- kunststofproductie (granulaten) met 1000 kg per inwoner.

Met 2,2% van bevolking in Europa, vertegenwoordigt ons land:

- 10% van de Europese kunststofproductie,
- 5% van de Europese kunststofverwerking.

Vanaf maart 2010 groeit de Belgische export weer. (+ 25% tegenover maart 2009). Het herstel van deze internationale handel is toe te wijzen aan minerale producten (brandstoffen), chemische producten en kunststoffen.

Jongeren associëren kunststoffen met milieuverontreiniging

Jongeren kennen de sector en zijn recyclagemogelijkheden niet en kiezen er niet voor om opleidingen binnen kunststoffen in het regulier onderwijs te volgen. Dit speelt de sector parten.

Nochtans:

- Het koelwater dat de machines gebruiken wordt in koelbekkens opgevangen, gefilterd en hergebruikt.
- Productie-uitval wordt dadelijk in sorteerbakken verzameld, gemalen en als nieuwe grondstof verwerkt samen met nieuw granulaat.
- Ingezamelde PET-flessen worden gewassen, vermalen en opnieuw verwerkt tot warme fliestruien.
- Ongesorteerd ingezameld en onzuiver kunststofafval wordt verwerkt tot tuinbanken, tuinschuttingen, tropisch hout vervangende tuinplanken, enz..
- Kunststofproducten zoals bv. een cd van 10 g en usb- sticks kunnen meer informatie bevatten dan een ganse encyclopedie van 12 delen.
- Granulaten worden voor 100 % gebruikt om allerhande raam- en deurprofielen te vervaardigen. In tegenstelling met hout, is de hoeveelheid productieafval na afwerking ± 0 %.
- PVC is in Vlaanderen gecontesteerd. Het is nochtans het meest veilige product om bloed- en serumzakjes, buisjes en regelknoppen voor de farmacie van te vervaardigen. PVC reageert totaal niet met andere stoffen.
- Onze vuilniszakken bevatten gemiddeld slechts 9% kunststoffen en 91% andere afvalstoffen.
- ...

Kansen in de kunststofsector zijn legio.

Kunststoffen zijn onlosmakelijk verbonden met het leven van alledag en worden volop, al dan niet ‘smart’, toegepast in geavanceerde verpakkingen, medische producten, leidingen, vliegtuigen, auto’s, woningbouw en (digitale) communicatie.

En de technische vooruitgang is niet meer te stoppen. De nanotechnologie en de ontwikkeling van steeds snellere en goedkopere

computerchips vereisen het gebruik van innovatieve kunststoffen. Een belangrijk aandachtspunt voor bijna alle technische toepassingen is de behoefte om alle toepassingen zo licht mogelijk te maken.

Al deze zogenaamde megatrends vormen grote kansen voor de industrie en zijn tewerkstelling. De kunststofindustrie is eigenlijk een verzameling van marktsegmenten die nog ontginningspotentieel bieden. De producten gaan van de productie en verpakking van levensmiddelen en single-use goederen tot aan de gespecialiseerde materiaaltoepassingen: zoals de technische polymeren die hun weg vinden in de nieuwe elektrische auto's, de airbus 380, het ruimtevliegtuig 'Space Schip Two van Virgin Galactic tot de Space Shuttle van het NASA-programma. Het op zonne-energie aangedreven vliegtuig 'Solar IMPULS' slaagde er onlangs in om 24 uren non-stop (dag/nacht) in de lucht te blijven en te blijven doorvliegen met een snelheid van 50 km/h. Dit is een eerste stap naar bijna gratis luchttransport.

Vanaf nu leven wij voor eens en altijd in een kunststoftijd

De kunststofbranche ressorteert onder verschillende sectoren. Wie herkent bijv. in het dakraam (bouw) of in de aardlekbeveiligers, zekeringsautomaten, zonnepanelen (elektriciteit), of in de vele onderdelen in een elektrische wagen (transport) de kunststofsector en zijn technieken?

Het is begrijpelijk dat jongeren en hun ouders de carrièrekansen binnen deze sector nog niet kennen. Met KIK-OV willen wij hun interesse wekken en hun positief motiveren.

Eigenlijk zou de leerstof over kunststoffen in het gewone lesmateriaal geïntegreerd moeten worden. Het doordringt onze hele samenleving. Op school leer je dat mensen leefden in de Steentijd, de IJzertijd of de Bronstijd. Een zaak is duidelijk: 'vanaf nu leven we voor eens en altijd in de kunststoftijd'.

Er zijn meer beroepen in de kunststofsector dan in de metaalsector

De kunststofverwerkingsmachines zijn zeer complex. Talrijke fysische grootheden moeten tijdens de verwerkingsprocessen worden gecontroleerd. Grondstoffen worden

automatisch (meestal pneumatisch) aangevoerd. Omsteltijden worden door automatisatie tot een minimum herleid. Producten worden meer en meer met robots uit de machines verwijderd en toch zijn er meer beroepen in de kunststof- dan in de metaalsector:

- Procesoperatoren voor granulaat-productiebedrijven.
- Instellers en bedieners van spuitgiet en andere hieruit afgeleide machines en processen.
- Instellers en bedieners van extruders en andere hieruit afgeleide machines en processen.
- Instellers en bedieners van vacuüm-vormmachines en andere hieruit afgeleide machines en processen.
- Instellers en bedieners van persen en andere hieruit afgeleide machines en processen.
- Kunststoffassers.
- Schuimverwerkers.
- Composietverwerkers (Verwerkers van vezelversterkte kunststoffen zoals o.a. ski's, tennisrackets, koetswerk van auto's, boten- en vliegtuigbouw, windmolens,
- ...

Gebrek aan geschoolde kunststofverwerkers

Nieuwkomers (schoolverlaters) zijn moeilijk of niet voor de bedrijfstak te winnen. Jongeren die de sector wel (in beperkte mate) kennen, deinzen er vaak voor terug. De sector oogt complex (omwille van de vele mogelijke combinaties van stoffen en materialen); kunststofproducten zijn ook zeer verscheiden, waardoor men het overzicht van deze sector niet kan vatten.

Werkgevers in de kunststofbranche verklaren dat het vinden van gekwalificeerd personeel nu moeilijker is dan het binnenhalen van opdrachten. Indien niet snel voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar gesteld wordt, dan kan het zijn dat de groeiverwachtingen van de Belgische grondstoffabrikanten voor kunststoffen en de kunststofverwerkende bedrijven naar beneden dienen te worden bijgesteld.

Een brede kennis van alle processen en polymeren is bij de start van een carrière niet nodig. Ook is het verstandig om van bij het begin van een carrière niet van medewerkers te vragen dat zij specialisten zijn, maar wel dat zij bereid zijn om levenslang en geleidelijk aan naarmate dat de carrière vordert, nieuwe kennis en ervaringen van processen, materialen en markten aan hun carrière toe te voegen.

Project Kansen In Kunststoffen – Onderwijs Vlaanderen

Bourseul 28 juni 2010 'Vlaanderen wil schitteren in Europa, Europa schittert in Vlaanderen!' Met deze slogan wil de Vlaamse Regering Vlaanderen en Europa dichter bij elkaar brengen.

Wil België wereldkampioen in kunststofproductie en – verwerking blijven, en wil Vlaanderen blijven schitteren in Europa, dan dienen er voldoende technisch geschoolden te zijn voor verwerking van basisstoffen naar grondstoffen en van granulaten naar halffabricaten of afgewerkte kunststofproducten? Het project KIK-OV zal hierin zijn korreltjes bijdragen.

Valentin Moesen
Projectcoördinator

LINK ONDERWIJS ARBEIDSMARKT

In het kader een nieuw af te sluiten samenwerkingsovereenkomst (tussen sectorale vertegenwoordigers, de onderwijsverstrekkers en de minister van werk, onderwijs en vorming) voor de Bouwsector werd er verschillende malen overleg gepleegd om de eindtekst te finaliseren. Op 7 juni werd het een nieuw onderwijsconvenant voor de bouwsector ondertekend.

Verdere kwamen volgende begeleidingscommissies samen:

- voor de sector van de Electriciens: 10 juni 2010
- voor de sector van de kappers: 11 juni (BSO) en 7 september (BuSo)
- sector orthopedie: 20 september

De sector Internationale Handel heeft naar aanleiding van het nieuw sectorconvenant ook een nieuw ontwerp van onderwijsconvenant uitgewerkt. Dit ontwerp werd afgetoetst met een medewerker van de Dienst Beroepsopleiding, maar dient nog op een begeleidingscommissie besproken te worden met alle partners.

De medewerker van de Dienst Beroepsopleiding heeft gepoogd te sectorale sociale partners alsnog te mobiliseren om de kansen op de totstandkoming van een onderwijsconvenant te verhogen.

De onderwijssamenwerkingsverbanden zijn te consulteren op de website van de DBO:(www.vlaanderen.be/dbo - zie projecten - zie aansluiting onderwijs&arbeidsmarkt)

Voor meer info: contacteer Miet Verhamme (miet.verhamme@ond.vlaanderen.be of 02/553 87 19)

Deelname aan cursussen

Op 14 juli nam een vertegenwoordiger van de Dienst Beroepsopleiding deel aan een Upgrade cursus EFQM

Miet Verhamme : 02/553 87 19,
miet.verhamme@ond.vlaanderen.be
Christine Aspee: 02/ 553 88 60;
christine.aspee@ond.vlaanderen.be

Samenwerking DBO – Vormelek: ELEKTROCHALLENGE

Reeds van bij de start van de leerlingenwedstrijd ELEKTROCHALLENGE heeft Vormelek gekozen om nauw samen te werken met het onderwijs.

Vormelek organiseert elk jaar Elektro Challenge, een spannende wedstrijd voor gedreven leerlingen elektriciteit. De deelnemende jongeren moeten zelfstandig een realistische praktische proef afwerken en worden beoordeeld door een professionele jury. Vooraf wordt gekozen of de jongeren deelnemen aan de residentiële of de industriële proef. Er zijn regionale preselecties in de maanden januari tot april en een nationale finale op 17 mei.

Deelname aan Elektro Challenge is voor de jongeren een boeiende, leerrijke en toffe ervaring. Alle finalisten winnen bovendien een

mooie prijs voor zichzelf én voor de school of het opleidingscentrum. Klik op de logo voor meer informatie of om in te schrijven.

of kijk op: <http://www.vormelek-formelec.be/>

Luc Vandenhoeck

LOVE (loopbaanleren in Vlaanderen en Europa)

Dit ESF-project kadert binnen Prioriteit 5 (transnationaal) – niveau 2 en heeft als doel te leren van de ervaringen en goede praktijken mbt loopbaanleren in andere Europese lidstaten en regio's, om vervolgens nieuwe tools te ontwikkelen, die in Vlaanderen kunnen geïmplementeerd worden.

Thema 'Loopbaanleren'

Het relatief nieuw begrip 'Loopbaanleren' kadert binnen de transitieproblematiek onderwijs-arbeidsmarkt en levenslang leren.

Dit begrip is afkomstig uit Nederland (Frans Meijers, Marinka Kuipers en J. Bakker, 2006) en heeft betrekking op een theoretisch concept, bestaande verschillende elementen.

- Het totaalconcept komt er beknopt op neer dat de jongeren zich meer bewust worden van hun 'Beroepswens', waardoor ze actiever gaan participeren aan het leerproces. Daarnaast is het noodzakelijk dat de jongeren ook een realistisch en duidelijk zicht krijgen op het 'Beroepsbeeld'. Om hiertoe te komen hebben ze nood aan 'Beroepsgerichte competenties'. Meer bepaald gaat het over het kunnen reflecteren over de loopbaan Loopbaanreflectie (wensen en

waarden, welke motieven drijven mij, wat men kan en niet kan, over welke kwaliteiten beschik ik juist), Loopbaanvorming (eisen en waarden in het werk; in welke mate kan ik plannen en sturen?) en kunnen Netwerken (opbouwen en onderhouden van contacten op de arbeidsmarkt). Daarnaast dienen ze een Arbeidsidentiteit te ontwikkelen (Wat betekent arbeid voor en in mijn leven? Wat wil ik via mijn arbeid voor anderen betekenen?).

- De beroepswens en –beeld, evenals de beroepsgerichte competenties en de arbeidsidentiteit kunnen ze het best tot stand komen in een krachtige leeromgeving. Deze krachtige leeromgeving schenkt aandacht aan: veel contact met échte beroepspraktijk, het zichtbaar maken van het maatschappelijk belang en nut van de beroepspraktijk, communicatie over het maatschappelijk én persoonlijk belang, eigen verantwoordelijkheid in combinatie met goede coaching, ervaren beroepsbeoefenaars als gedragsmodellen. Belangrijk is dat deze krachtige leeromgeving vraaggestuurd is vanuit de leerling en praktijkgericht met veel en verschillende stages waardoor de jongeren kunnen proeven wat hen ligt.
- Cruciaal in dit ganse concept is de Dialoog. Hierdoor zetten de jongeren hun opleiding vlotter verder, zijn ze meer persoonlijk betrokken zijn bij loopbaanplanning en sturing, kunnen ze beter keuzes maken en verwerven vlotter loopbaancompetenties en arbeidsidentiteit.
- Het gaat ook over Loopbaanzelfsturing, waarbij kiezen voor een studie of beroep niet éénmalig is, maar een leerproces (LLL).

Doordat de integrale loopbaanbegeleiding reeds in het onderwijssysteem aanvangt, krijgen de jongeren vervroegd inzicht in hun leercompetenties en kunnen ze hun leercompetenties versterken. Loopbaangericht denken dient dus reeds in de onderwijsinstellingen bijgebracht te worden en waar nodig dienen jongeren actief in een begeleidingstraject op maat geplaatst te worden.

■ Knelpunten in Vlaanderen zijn:

Situatie nu binnen het onderwijs Studiekeuze - studiebegeleiding	Loopbaanleren
studiekeuze prioriteit - de loopbaan van de leerling in het onderwijs staat nu niet centraal, veel ad hoc initiatieven, weinig structurele veranderingen doorgevoerd;	arbeids en/of levensloopbaan keuze
Studiekeuze/-begeleiding is vaak éénmalige in het laatste jaar ifv een vervolgopleiding	leerproces
of pas bij optreden studieproblemen	pro actief
vaak technisch 'probleem'	belang van de dialoog
Elke afdeling/school volgt een eigen koers	instellingenbreed Loopbaanbegeleidingsbeleid
Ifv kwalificatie eisen van de school en verlangens van de bedrijven	ifv de eisen en verlangens van de jongere zelf
vnl verantwoordelijkheid van stagebegeleiders, mentoren...	Is de taak van alle leerkrachten
portfolio en POP: worden vnl instrumenteel toegepast, maar er is weinig aandacht voor de communicatieve structuur	Portfolio en POP worden gecombineerd met dialoog
beroepskeuze test bestaat meestal uit 1 methode	mix van instrumenten en acties
Zwakke leeromgeving	krachtige leeromgeving

■ Projectfasen

In de eerste fase (februari – april 2010) werd er vanuit de promotor een deskresearch uitgevoerd.

Deze studie ving aan met een inventaris van de bestaande instrumenten in Vlaanderen mbt loopbaanleren voor de specifieke doelgroep. Vervolgens werden 4 bestaande instrumenten en methodieken mbt loopbaanleren in Vlaanderen bestudeerd: een portfolio, een proeftuin, trajecten die toeleiden naar de arbeidsmarkt en een aantal huidige beleidsinstrumenten mbt loopbaanleren. Daarna werd er dieper ingezoomd op 4 ernstige knelpunten aangaande de toepassingen van loopbaanleren in Vlaanderen: de loopbaan-dialoog, het reflectief proces, trajectbegeleiding naar de arbeidsmarkt, ontbreken van een visie en draagvlak mbt loopbaanleren op school en bij leerkrachten. Daarna werd de scope op het buitenland gericht voor het bestuderen van good practices ivm instrumenten, methodieken... Er werden diverse interessante tools weerhouden voor verdere kennismaking in Nederland, Groot-Brittannië, Oostenrijk, Wales en Hongarije.

Het rapport over fase 1 kreeg een positieve beoordeling: 'Het concept van loopbaanleren werd er gedetailleerd beschreven. De studiekeuze van jongeren wordt omgevormd van een eenmalige beslissing op het einde van de studieloopbaan tot een continu proces van beroepskeuzebegeleiding. Buitenlands onderzoek heeft nieuwe inzichten en instrumenten opgeleverd.'

In de tweede fase (mei 2010-april 2011) worden de verzamelde instrumenten nader bestudeerd en worden er nog grondiger transnationale vergelijkingen gemaakt.

Via twee peer reviews en drie studiebezoeken van buitenlandse goede praktijken dient de promotor na te gaan in welke mate de weerhouden tools overdraagbaar en bruikbaar zijn in Vlaanderen. Er moeten minstens 5 instrumenten getoetst worden op overdraagbaarheid en minstens 3 op implementatie. Tegen het einde van fase 2 moeten er 2 nieuwe tools voor Vlaanderen ontwikkeld te worden.

Momenteel is de voorbereiding van de peer reviews en de buitenlandse studiebezoeken volop aan de gang. Via mail- en telefoonverkeer, en persoonlijk overleg, werden reeds meerdere contacten gelegd met enkele interessante personen en organisaties en werden er reeds samenwerkingsmogelijkheden besproken.

Voor meer info contacteer:

Miet Verhamme : 02/553 87 19,

miet.verhamme@ond.vlaanderen.be

Christine Aspee: 02/ 553 88 60;

christine.aspee@ond.vlaanderen.be

MODULARISERING IN HET DBSO - stand van zaken

Op 1 september 2009 werd in het deeltijds beroepssecundair onderwijs gestart met de omschakeling van een lineaire organisatie naar een organisatie volgens een modulair stelsel.

Het aanbod van modulaire opleidingen komt tot stand in 3 fasen. Tijdens de werkzaamheden binnen de 3 fasen wordt steeds maximaal aandacht besteed aan de afstemming en aansluiting tussen onderwijs en arbeidswereld zonder de eigenheid van onderwijs te verliezen.

■ In een eerste fase worden referentiekaders vastgelegd.

De Vlaamse Regering bepaalt, in overleg met beroepssectoren, de SERV, de VLOR en Syntra Vlaanderen, de referentiekaders waarvan de competenties voor de beroepsgerichte vorming van de opleidingen binnen DBSO en de leertijd worden afgeleid.

■ Een tweede fase is het screenen van de bestaande opleidingen van DBSO en leertijd.

Screening is een techniek waarbij een groep van opleidingen per rubriek wordt doorgelicht met als resultaat een eventuele omzetting, samenvoeging of schrapping van die opleidingen vanuit de doelstelling het globale aanbod rationeler en transparanter te maken. Aangezien de kunstmatige opdeling in rubrieken komt te vervallen wordt in deze fase ook in

samenwerking met de verschillende sectoren de transparantie over de rubrieken heen bewaakt. De screeningsoperatie verloopt volgens een omschakelingskalender en zal op termijn leiden tot een vernieuwd geactualiseerd, transparant opleidingsaanbod voor het DBSO en de leertijd. Het resultaat is een alfabetische lijst van opleidingen.

De screening wordt uitgevoerd door een commissie, samengesteld uit afgevaardigden van het departement onderwijs en vorming, de onderwijsinspectie, het Agentschap voor Onderwijsdiensten en deskundigen in de beroepswereld. Na kennisname van het advies van de VLOR en raad van bestuur van Syntra Vlaanderen over de conclusies van die commissie, neemt de Vlaamse Regering een beslissing.

■ In de derde fase komen de opleidingsstructuren tot stand.

Onder opleidingsstructuur wordt verstaan: het geheel van modules per opleiding en hun onderlinge verhoudingen, hetzij sequentieel, d.w.z. in een bepaalde volgorde, hetzij onafhankelijk. De ontwikkeling gebeurt door een commissie, voorgezeten door de DBO en afgevaardigden van het Gemeenschaps-onderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten. Het is de Vlaamse Regering die de opleidingsstructuur zal vastleggen, na advies van de VLOR.

Bij al deze werkzaamheden wordt de transparantie tussen leertijd en DBSO bewaakt, wat telkens resulteert in 2 lijsten opleidingen met identieke opleidingen voor leertijd en DBSO, met als logisch gevolg dat zowel voor de leertijd als voor het DBSO dezelfde referentiekaders en competenties gelden.

- Op 1 september 2009 verdwenen de rubrieken bouw-hout-decoratie, de nieuwe modulair uitgewerkte opleidingsstructuren werden in een alfabetische lijst van opleidingen opgenomen.
- Op 1 september 2010 verdwenen de rubrieken voeding-horeca en handel en administratie de nieuwe modulair uitgewerkte opleidingsstructuren werden aan de alfabetische lijst van opleidingen toegevoegd.

- Op 1 september 2011 zullen de opleidingen uit de huidige rubrieken distributie en elektriciteit/elektronica, omgeschakeld worden naar modulaire opleidingen.
- Op 1 september 2012 zullen de opleidingen uit de huidige rubrieken metaal en kunststoffen en transport omgeschakeld worden naar modulaire opleidingen.
- Op 1 september 2013, 2014 en 2015 zullen de opleidingen uit de overige rubrieken omgeschakeld worden naar modulaire opleidingen.
- Vanaf 1 september 2015 zal het deeltijds beroepssecundair onderwijs volledig modulair georganiseerd zijn.

Voor inlichtingen over de modulaire opleidingenstructuur kan u steeds terecht bij Katleen Pot, coördinator modulair (02/ 553 87 00) - katleen.pot@ond.vlaanderen.be

VACATURE DBO “Leren en Werken”, modularisering

DBO is op zoek naar een administratief ondersteunende functie (gedetacheerde uit het onderwijs) voor het bieden van ondersteuning aan 5 beleidsthemabeheerders om vooral administratief en uitvoerend werk te verrichten in het kader van de uitvoering van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap.

De administratieve en uitvoerende werkzaamheden zullen vooral geconcentreerd zijn rond de drie stappen binnen de uitvoering van het decreet leren en werken:

- de referentiekaders vastleggen;
- de lijst opleidingen d.m.v. screening vastleggen;
- de opleidingenstructuur per opleiding opmaken.

Deze vacature staat open voor iedereen die **vastbenoemd** is in onderwijs. De nadruk bij deze job ligt voornamelijk op onderstaande generieke competenties:

- informaticapakketten zoals MS Office, in het bijzonder Word, Outlook, PowerPoint en Excel ivf de werkzaamheden gebruiken

- zelfstandig kunnen werken
- planmatig en resultaatgericht kunnen werken
- voor eigen werkzaamheden verantwoordelijk zijn
- in team kunnen werken, samenwerken
- flexibel zijn
- loyaal zijn, betrouwbaar en consequent handelen
- stressbestendig zijn
- de bereidheid om te leren

De inhoudelijke aspecten van de job worden volledig op DBO aangeleerd. Er zijn maw geen vakspecifieke vereisten.

De uitvoering van deze functie gebeurt volledig op DBO in het Consciencegebouw te Brussel (vlakbij het Noord station) waar u een bureau in landschapopstelling met de nodige infrastructuur ter beschikking zal gesteld worden.

U werkt bij ons met een verlof wegens opdracht (detachering). Hierdoor behoudt u al uw rechten als personeelslid en u wordt gewoon doorbetaald. U hebt bovendien recht op een detacheringvergoeding van ofwel netto 175,36 euro ofwel netto 250,51 afhankelijk van uw basisdiploma.

Voor de vakantie- en verlofregeling valt u onder dezelfde regeling als de ambtenaren van het departement onderwijs (35 vakantiedagen op jaarbasis). U hebt recht op gratis woon-werkverkeer met openbaar vervoer.

Voor meer inlichtingen kan u terecht bij, Katleen Pot, DBO. (katleen.pot@ond.vlaanderen.be of 02/553.87.00)

WERKPLEKLEREN: een belangrijke fase in het project Leren en Werken

Binnen het project Alternierend Leren voor deeltijds leerplichtigen wordt het inbouwen van kwaliteitsgaranties in de component “werkplekleren”, als zeer belangrijk beschouwd om een voltijds engagement te kunnen verzekeren.

Werkplekleren is een bewuste opleidingsvorm waarbij sprake is van een combinatie van on the job en off the job opleiden, teneinde een goede aansluiting te verkrijgen tussen het geleerde en de uit te voeren opdrachten op de werkplek.

Duidelijk is dat leren "on the job" een substantieel onderdeel moet zijn van de opleiding in zijn geheel. Om te zorgen voor een adequate aansluiting tussen de beide delen van de opleiding is een goede afstemming tussen het cdo en het bedrijf, waar het werkplekleren zal doorgaan, van groot belang.

Voorafgaand aan het opstellen van het alterneringsplan moet daarom duidelijk besproken worden welke doelen worden nagestreefd en wie daarbij welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op zich zal nemen.

Ook gedurende het traject blijft contact tussen de verschillende betrokkenen belangrijk. Regelmatige bedrijfsbezoeken en reflectiemomenten tussen lerende en opleiders kunnen de transferlijnen kort houden en de effectiviteit van de opleiding waarborgen.

Bij werkplekleren volgt de lerende een deel van zijn opleiding op de werkplek. Hij is hierbij niet aanwezig als toeschouwer, maar draagt in de mate van het mogelijke bij tot het productieproces. De lerende wordt gezien als een medewerker en krijgt daarom ook taken en verantwoordelijkheden toebedeeld. Deze stemmen uiteraard overeen met het opleidingsniveau van de lerende.

Het leren op de werkplek wordt niet altijd als even positief ervaren. Leren vraagt immers om speelruimte, om fouten te kunnen maken en herstellen. Onderwijs kenmerkt zich door een procesbenadering, waarbij het werken gericht is op kwaliteit en snelheid. Daarnaast is werken gericht op productie, omzet en winst, veiligheid en snelheid.

Een belangrijke vraag is dan uiteraard hoe men een krachtige werkplekleeromgeving kan omschrijven.

Op basis van literatuuronderzoek heeft Jeannette Geldens, docent aan de

Pedagogische Hogeschool De Kempel te Helmond, achttien kenmerken geselecteerd die een indicatie zijn voor een krachtige werkplekleeromgeving.

Uit haar studie blijkt dat de vijf voornaamste kenmerken van een krachtige werkplekleeromgeving de volgende zijn:

- de werkplekleeromgeving is gericht op persoonlijke ontwikkeling en groei naar de startbekwaamheden;
- de werkplekleeromgeving kent een adequate mentoring en coaching;
- de werkplekleeromgeving kenmerkt zich door een uitdagend en stimulerend leerwerkklimaat;
- de werkplekleeromgeving is emotioneel veilig en inspirerend;
- binnen de werkplekleeromgeving is sprake van voldoende professionaliteit.

Bron

Geldens, J.J.M. 2007. Leren onderwijzen in een werkplekleeromgeving (Proefschrift Radbouduniversiteit). Helmond, Kempellectoraat Hogeschool de Kempel.

Franky Lava en Martine Van Kerkhove
Projecten Leren en Werken

OMIG: Ontwikkelen van een Methodiek voor Interculturele Gevoeligheden

Met het project OMIG willen we de ongekwalificeerde uitstroom van allochtone jongeren aanpakken. We werken hierbij op drie vlakken: het verhogen van de interculturele gevoeligheden/vaardigheden van leerkrachten door middel van het aanbieden van een opleidingsmodule, ontwikkelen van een ondersteunende methodiek voor de begeleiders op de werkvloer met een aansluitende gedragscode en het ontwikkelen van een

methodiek ter verhoging van de betrokkenheid van de ouders van de allochtone jongeren bij de opleiding van hun kinderen.

Stand van zaken

■ Producten

De verschillende producten worden momenteel verder uitgewerkt. De resonantiegroep kwam reeds meerdere malen samen om de producten mee vorm te geven en te beoordelen op hun bruikbaarheid. Op basis van hun bevindingen worden de tools bijgestuurd.

In functie van de methodiek voor de begeleiders op de werkvloer worden in de maand december workshops georganiseerd voor de deelnemende Centra voor Leren en Werken (trajectbegeleiders, tewerkstellings-begeleiders, praktijkleerkrachten)

Ook IPV zorgt, als partner in het project, voor een aantal deelnemers/begeleiders uit de voedingsindustrie die interesse hebben voor de begeleiding van allochtone jongeren op de werkvloer.

Op 9 en 16 december zal Dhr. Houssein Boukhriss van TRACE-Trainingen zijn expertise ivm interculturele communicatie delen met de deelnemers aan deze sessies.

■ Medewerkers

Met het begin van het nieuwe schooljaar vonden medewerkers nieuwe uitdagingen en kwamen nieuwe krachten in het project meewerken.

Binnen het partnerschap met de Hogeschool Gent, departement Lerarenopleiding werd Mevr. Carmen Biesemans opgevolgd door Mevr. Helena Sienaert.

Binnen de Dienst Beroepsopleiding werd Mevr. Tanja Biebaut wegens een interne herschikking vervangen door Dhr. Georges Van Damme.

We bedanken de vroegere medewerkers van harte voor hun geleverde inspanningen en heten de nieuwe medewerkers binnen het project hartelijk welkom.

Rita Dewitte

rita.dewitte@ond.vlaanderen.be

ONDERNEMERSCHAP

SEET - Stimulating Entrepreneurial Education and Training

Binnen SEET, een Leonardo da Vinci-partnerschapsproject, werden verschillende Study Visits georganiseerd

naar de partnerlanden om te kijken hoe men er het ondernemerschap binnen onderwijs stimuleert. Hierna volgt een kort overzicht van de laatste periode; het project liep immers af op 30 september 2010. Door een efficiënt gebruik van de ter beschikking gestelde middelen

realiseerde DBO niet minder dan 31 mobiliteiten, die ruim boven het minimum vereiste aantal van 24. In juni werd een studiebezoek aan Granada georganiseerd. DBO bood aan 8 personen uit de onderwijswereld de gelegenheid om hieraan deel te nemen. Een bont gezelschap van pedagogische begeleiders, leraren en beleidsverantwoordelijken trok naar de hoofdstad van Andalusië. Een erg druk programma bestaande uit workshops en bezoeken aan o.a. de universiteit en de Cámara (Kamer van Koophandel) werd afgewerkt. Erg interessant was het verhaal van een jonge ondernemer die er, ondanks de moordende concurrentie toch in geslaagd is om een succesvolle wijnproducent te worden. Zijn succesformule: breng een kwaliteitsvol streekproduct op de markt met een unieke smaak. Zijn afzetmarkt groeide snel en niet enkel in Spanje. Zijn export neemt ieder jaar toe. Tijdens dit studiebezoek zijn mij twee zaken opgevallen. Ten eerste: de talenkennis van de universiteitsstudenten in Granada is erg zwak. Weinigen konden een normaal gesprek voeren in het Engels. Ook in heel wat winkels, hotels en restaurants kon men je enkel verder helpen in

het Spaans. Ten tweede: het stimuleren van het ondernemerschap binnen onderwijs staat in Andalusië nog maar in de kinderschoenen vooral als we de vergelijking maken met het aantal initiatieven in Vlaanderen.

Een laatste studiebezoek ging naar Noorwegen. Dit land mag je gerust beschouwen als een pionier op het vlak van ondernemend onderwijs. Op dit ogenblik verschaft de petroleumproductie in

Noorwegen nog voldoende werkgelegenheid en inkomsten. Maar binnen 30 jaar is de petroleumvoorraad uitgeput. De overheid en

NHO (Confederation of Norwegian Enterprise) sloegen daarom nu al de handen in elkaar en ontwikkelden een ambitieus actieplan. Er moeten jonge ondernemers 'gekweekt' worden die innovatieve en creatieve bedrijven zullen oprichten. Omwille van de erg hoge loonkost in Noorwegen wordt er immers niet gemikt op industriële ontwikkeling. Het is dan ook niet verwonderlijk dat ondernemerschap een verplicht item op school is. Alle jongeren (van lagere school tot universiteit) nemen deel aan verschillende ondernemerschaps-projecten. Ondernemerschap zit er verweven in alle lessen, in de manier van lesgeven. We kregen verschillende voorbeelden van erg succesvolle initiatieven te zien.

Opvallend hierbij was dat er telkens erg nauw werd samengewerkt met lokale ondernemers. Een erg leerrijk bezoek met heel wat stof om over na te denken.

Info:

www.seetnetwork.eu

Ook dit schooljaar organiseert DBO de scholencompetitie rond ondernemerskwaliteiten COOS, als

startevent van de Ondernemersklasseweek. Elke secundaire school in Vlaanderen kan hiervoor een team van 5 leerlingen afvaardigen. De deelnemende teams zullen op maandag 21 februari 2011 in de voormiddag een aantal praktische proeven afleggen in het Radisson Blu Astrid hotel te Antwerpen. In de namiddag wordt een quiz georganiseerd. De tien bestgerangschikte teams vallen in de prijzen. Het team met de hoogste score gaat naar huis met de trofee 'Schoolteam met de beste ondernemerskwaliteiten'. De deelname aan dit event is volledig gratis. Het vervoer per trein naar Antwerpen wordt gesponsord door NMBS. Alle info en inschrijvingsformulier op www.ondernemendonderwijs.be

Infomarkt: Werken aan ondernemingszin maakt school

Op 24 november kan je in Hasselt naar een infomarkt met als thema *Werken aan ondernemingszin maakt school*. Deze infomarkt voor lesgevers wordt georganiseerd door Competento in samenwerking met Universiteit Hasselt. Tussen 11 en 16 uur kan je er bovendien deelnemen aan verschillende workshops. DBO zal er aanwezig zijn met een uitgebreide infostand met lesmateriaal, tools en informatie over de verschillende ondernemerschapsprojecten. Verdere info op www.competento.be

Europapreneur

Europapreneur is een Leonardo da Vinci TOI-project. Binnen dit Finse project ontwikkelde DBO een training toolkit. Dit is een e-learning en informatieplatform waar trainers bruikbare

documenten, materialen, links en informatie kunnen vinden, waarmee ze trainingssessies voor Europapreneur kunnen ontwikkelen. Ook voor wie een onderneming wenst op te starten in één van de partnerlanden bevat de toolkit erg bruikbare informatie.

De toolkit werd voorgesteld tijdens het transnationale seminarie 'Towards a Common European Entrepreneur Diploma' op 28 september 2010 te Brussel. Tijdens dit eindseminarie van het project kwamen een aantal interessante sprekers aan bod. We noteerden alvast volgende boeiende uiteenzettingen:

- How to acquire the Entrepreneur Spirit: Getting the message of the importance of Entrepreneurial Education into the Schools - Ben Bruyndonckx, SYNTRA Vlaanderen;
- The Need for and Possibility of a European Competency Based Qualification in Entrepreneurship - Liz Carroll, Training and Development Manager, ISME;
- Need and Use of Entrepreneurship Education (including the Europapreneur qualification)? - Helen Hoffmann, UEAPME, Social Affairs, Education and Training;
- How the EU Supports Entrepreneurs: Programmes and other activities - Maarit Nyman, European Commission, DG Enterprise and Industry, SME Policy Development.

Bezoek de projectwebsite via www.europapreneur.net

Rechtstreekse toegang tot de toolkit via: <http://europapreneur.info>

Beloftevolle Ondernemer 2011

DBO organiseert dit schooljaar al voor de 8ste maal de ondernemingsplanwedstrijd Beloftevolle Ondernemer. Leerlingen uit het secundair onderwijs en cursisten uit het volwassenenonderwijs kunnen hieraan individueel of in kleine groepjes deelnemen. Een invulbaar ondernemingsplan en een uitgebreide handleiding worden ter beschikking gesteld.

Dit jaar worden er extra schoolprijzen (onder de vorm van didactisch materiaal) uitgedeeld aan deelnemende technische en beroepsscholen. Per studiegebied hebben we erg nuttig lesmateriaal klaarliggen: o.a. lashelmen, meetinstrumenten, haarverzorgingsproducten, schuurmachines, stookoliepompen en zelfs scholingsvoertuigen (waaronder een Ford S-Max en een Volvo XC60).

Alle info, wedstrijddocumenten, lijst met extra schoolprijzen en inschrijvingsformulier op www.ondernemendonderwijs.be

CEDEFOP studiebezoeken aan Vlaanderen

Voor de programmaperiode 2010-2011 organiseert DBO in het kader van CEDEFOP twee studiebezoeken aan Vlaanderen rond het thema ondernemen.

CEDEFOP

European Centre
for the Development
of Vocational Training

Voor het eerste bezoek Development of entrepreneurial competences of young people (19/10-22/10/2010) werden er 29 aanvragen geregistreerd. Twaalf daarvan werden weerhouden. De deelnemers uit 10 verschillende landen zullen o.a. een bezoek brengen aan het KTA handelsschool in Aalst en het Colomaplusinstituut in Mechelen. Leerlingen uit het Sint Agustinusinstituut uit Bree komen speciaal naar Brussel om hun ervaringen met ondernemerschapprojecten toe te lichten.

Het tweede bezoek Improving entrepreneurial competences of teachers and trainers vindt plaats van 29 maart tot 1 april 2011. Hiervoor hebben zich reeds 10 deelnemers geregistreerd. Op het programma staan o.a. de navorming en de ondersteuning van Vlaamse leraren op het vlak van ondernemen. De resultaten van de projecten Proleron, OMOO en RYS zullen toegelicht worden.

Ook voor de programmaperiode 2011-2012 zal DBO twee studiebezoeken aan Vlaanderen aanbieden.

In nieuwe regio's werd belangstelling getoond voor het Vola project. De regio's die wensen in te stappen kunnen zich in de eerst helft van november bekend maken bij de project-verantwoordelijke luc.coene@ond.vlaanderen.be

Uit de evaluatie van de aanwezigen blijkt een algemene tevredenheid, gemiddeld bedraagt ze 78% zowel voor de organisatie als voor de inhoud. Dit is een vrij hoge score en geeft aan dat deze studiedag aan de verwachting van de deelnemers beantwoordde. Uiteraard kan de inhoud van de instrumenten en de aanpak alleen door verdere studie ten volle doordringen en geïmplementeerd worden in de eigen context.

Enkele sfeerbeelden van het slotevent

VDAB stelt haar visie voor m.b.t. de inschakeling op de arbeidsmarkt van personen met een beperking. CHANTAL GOYVAERTS en CAROL CASTELEIN

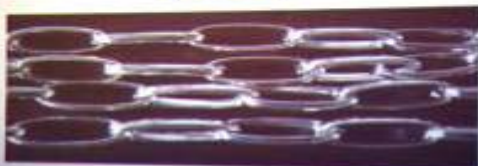
Hoe alternatieven in de OV2 school aanpakken? MARIE CHRISTINE FIERS stelt de werkzaamheden in de Openluchtscholen Remi Quaden Brasschaat voor.

Ze kwamen van heinde en verre met de trein of ander openbaar vervoer.

Het regionaal
samenwerkingsverband
(=RSV)

Het Regionaal samenwerkingsverband Aalst stelt hun aanpak voor.

DANIËL LAMBEETS (Resoc), KATRIEN DE NIL (De Horizon), LENNY DE WINTER (De Horizon), HEIDE COLSON (GTB Oost-Vlaanderen), MARIJKE VAN OUDENHOVE (UNIZO-jobkanaal), (BW)

De Beschutte werkplaats Blankedale Tienen met GREET COENEGRACHTS, werknemer GUNTHER SMET en MARIJKE STIERS van vzw VLAB

Presentatie en technische regie

Het educatief zeezeilen voorgesteld door WOUTER CHRISTIAEN van het Kwadrant Poperinge

De samenwerking BuSO St.-Gregorius (TREES RONSE) en GTB Vlaanderen (MARIJKE BOONE)

Mogelijkheden ondanks beperkingen toegelicht door WIM ROMPU, kabinetsmedewerker van de Minister van Onderwijs en Vorming Pascal Smet

Directeur DANIËL SAMYN dankt namens de Dienst Beroepsopleiding alle aanwezigen

Info: luc.coene@ond.vlaanderen.be en georges.vandamme@ond.vlaanderen.be

Foto's: Nathalie Briessinck

CONFERENTIE ROND SOCIALE INCLUSIE IN EN DOOR ONDERWIJS IN HET KADER VAN HET BELGISCH EU VOORZITTERSCHAP

Op 28 en 29 september ll. vond in Gent een conferentie plaats rond sociale inclusie en onderwijs. Die conferentie paste in het Belgische programma van het EU voorzitterschap.

In haar openingstoespraak wees EU commissaris Vassiliou op het belang van deze activiteit die perfect paste binnen het Europese Jaar ter bestrijding van armoede en sociale exclusie. De commissaris onderstreepte de belangrijke rol die onderwijs in de bestrijding van sociale exclusie kan spelen en ze maakte ook de link naar de Europa 2020 strategie. Ze verwees bovendien naar een aantal belangrijke

reeds bestaande en te verwachten Raadsaanbevelingen.

De zeer interessante conferentie waarop een waaier aan experts aan het woord kwamen, werd afgerond met een toespraak van mevr. M. Scheys, secretaris-generaal van het departement onderwijs en vorming. Ook hierin werden belangrijke klemtonen gelegd die voor iedereen die begaan is met het (beroepsgerichte) onderwijs en (dito) vorming, van belang zijn. De integrale tekst van haar toespraak kunt u hieronder lezen.

De conferentie was puik georganiseerd en werd heel goed begeleid. De collega's die hiervoor instonden, verdienen een pluim.

Slottoespraak: BREAKING THE CYCLE OF DISADVANTAGE – social inclusion in and through education

Beste genodigden,
Dames en Heren,

Tijdens deze conferentie kwamen heel wat interessante ideeën aan bod die de discussie aanwakkerden. Daarom hoop ik dat ze een vertrekbasis zullen leveren om de rol van onderwijs en onderwijsbeleid in het verwezenlijken van sociale inclusie, gelijkheid en burgerschap een belangrijke plaats te geven op de Europese en nationale beleidsagenda's. In ieder geval zullen de conclusies van deze conferentie worden meegenomen in de discussie die zal plaats vinden tijdens de formele raad van onderwijsministers op 19 november 2010.

het Belgisch voorzitterschap een helder signaal geven. Sociale inclusie en gelijkheid verdienen de aandacht van beleidsmakers op het vlak van Door sociale inclusie als thema voor één van onze conferenties te kiezen, wilden we vanuit onderwijs en vorming, maar ook van andere beleidssectoren zoals werk, jeugd, gezondheid, welzijn, en wonen.

Sociale inclusie en gelijkheid zijn cruciale beleidsthema's. Niet enkel omdat ze de kern van de emancipatorische functie van onderwijs vormen, maar vooral omdat er op dit vlak nog veel werk voor de boeg ligt. Met minister Smet wil ik onderstrepen dat we moeten durven dromen als we beleidslijnen formuleren en acties uitzetten. Tussen droom en werkelijkheid gaapt immers nog steeds een grote kloof.

Vanuit een ruimer historisch perspectief, is het creëren van gelijkheid een betrekkelijk nieuwe doelstelling voor onderwijs. In het ancien regime werd ongelijkheid als een intrinsiek deel van de natuur beschouwd en daardoor aanvaard en zelfs formeel in de maatschappelijke instellingen ingebed. Onderwijs was toen gereserveerd voor een kleine elite. De historische wortels van onderwijs liggen dus niet in een egalitaire grond en daarvan dragen we tot op heden de erfenis.

In de loop van de 19de en vooral de 20ste eeuw werd de maatschappelijke rol van onderwijs belangrijker. Het belang van de onderwijsexpansie van de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw kan moeilijk overschat worden. In diezelfde periode groeide gelijkheid uit tot één van de centrale idealen van de westerse samenlevingen. De verwachtingen ten aanzien van het onderwijs als hefboom voor gelijkheid, inclusie en burgerschap zijn nu hoog gespannen. En - zoals tijdens deze conferentie herhaaldelijk werd onderstreept - slaagt het onderwijs er –ondanks alle verwachtingen - onvoldoende in meer gelijkheid te realiseren. Het gemiddeld onderwijspeil mag dan exponentieel gestegen zijn, de kloof tussen de betere en de minder geschoolden is niet verdwenen, integendeel zelfs. De onderwijskansen van kinderen uit sociaal zwakkere en achtergestelde milieus zijn veel te laag. Onderwijs reproduceert nog altijd in belangrijke mate de bestaande maatschappelijke verhoudingen en is mee verantwoordelijk voor de overdracht van klassenongelijkheid over de generaties heen.

Uiteraard is dat niet nieuw. Nieuw is dat we dit niet langer tolereren.

Het ontbreekt ons vooralsnog aan recepten om de vele mechanismen die ongelijkheid blijvend bestendigen, te doorbreken. Met deze conferentie wilden we een bijdrage leveren tot de kennis- en ervaringsbasis om de cyclus van achterstelling in en door onderwijs en vorming te doorbreken. Zowel in de plenaire gedeelten, als in de interactieve workshops werden diagnoses geveld en oplossingen voorgesteld. Het zou ons te ver leiden die hier te proberen samen te vatten. Wel wil ik afsluiten met enkele boodschappen die we vanuit het Belgisch voorzitterschap onder de aandacht willen brengen.

1. Onderwijs en arbeidsmarkt: employability verbinden met sociale inclusie

De brede functie van onderwijs behelst mensen volwaardig te laten participeren aan alle domeinen van het maatschappelijke leven. Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is daarvoor een belangrijke hefboom.

De vrees dat economie en arbeidsmarkt het onderwijs dreigen te koloniseren, is gedeeltelijk gesteund op misvattingen, maar bevat ook elementen die we serieus moeten nemen. We moeten erkennen dat de belangen van werknemers en werkgevers niet altijd gelijk lopen. Dat is niet enkel zo bij loononderhandelingen, maar ook bij discussies over de vereiste competenties die afgestudeerden verondersteld worden te bezitten, kunnen de ideeën sterk uiteen lopen. Economische efficiëntie en de toenemende vraag naar flexibiliteit van de werknemer spoort niet automatisch met zinvol en kwaliteitsvol werk en flexibiliteit voor de werknemer. Dit onderstreept het belang van sociaal overleg, en het moet duidelijk zijn dat ook het onderwijsdomein daarbij moet betrokken worden.

De toenemende aandacht van het onderwijs en het onderwijsbeleid voor inzetbaarheid ('employability') kan een belangrijke stap betekenen in de realisatie van sociale inclusie. Maar de voorwaarde hiertoe is dat inzetbaarheid vanuit een brede en kwalitatieve bril worden benaderd. Onderwijssystemen moeten in staat zijn om de schoolverlaters te voorzien van adequate startkwalificaties, waarin beroepscompetenties worden aangevuld met sleutelcompetenties. Dergelijke startkwalificaties moeten de schoolverlaters voldoende slagkrachtig maken en hen toelaten adequate keuzes te maken, een zinvolle arbeidsloopbaan te ontwikkelen, met bevredigende in plaats van vervreemdende arbeidservaringen, met zelfbewustzijn en autonomie, met groeimogelijkheden en een fiere professionele identiteit.

Het initiële beroepsonderwijs verdient hierbij bijzondere aandacht. In Vlaanderen, net als in vele andere Europese landen en regio's, staat de waardering van het beroepsonderwijs hoog op de beleidsagenda. Maar, we moeten durven erkennen dat dit een hardnekkig probleem blijft en de bestaande oplossingen tot op heden ontoereikend zijn.

Het initieel beroepsonderwijs kampt met imagoproblemen. Bovendien kan men in veel landen vaststellen dat het beroepsonderwijs als kanaal fungeert waarlangs de klassenongelijkheid zich reproduceert. Het

probleem van de lage status van het beroepsonderwijs vindt zijn oorsprong in de vroege, niet altijd even democratische ontstaansgeschiedenis. De problematiek zit diep verweven in onze culturen en culturele fenomenen zijn vaak hardnekkiger en moeilijker vanuit het beleid te beheersen dan sociale of economische fenomenen.

Toch moeten we blijvend inspanningen leveren om ervoor te zorgen dat beroepsonderwijs geen doodlopende straat is, maar dat andere en verdere onderwijs- en vormingstrajecten vanuit het beroepsonderwijs toegankelijk zijn. We nemen ook graag de suggestie van Andy Green mee omtrent de mogelijk positieve impact van kwaliteitsvolle duale trajecten waarin onderwijs en werkervaring elkaar aanvullen in de competentieontwikkeling van jongeren.

In discussies over de waardering van het beroepsonderwijs wordt vaak geopperd dat er meer nood is aan excellentie. Een terechte opmerking! Toch wordt het streven naar sociale inclusie daarbij vaak als een bedreiging voor het bereiken van excellentie gezien. Dat is echter een misvatting. Meer dan ooit, heeft sociale inclusie excellentie nodig. Indien we de vicieuze cirkel van ongelijkheid willen doorbreken dan hebben we in het onderwijs en in het beroepsonderwijs bij uitstek excellente leraren nodig, is er nood aan degelijke schoolgebouwen en goede uitrusting, aan voortdurende uitdagingen en positief en participatief schoolklimaat.

2. Scholen als weerspiegeling van een inclusieve samenleving

Onderwijs en vorming zijn cruciale hefboomen van sociale inclusie. Hiervoor heb ik al het belang onderstreept van sleutelcompetenties en inzetbaarheid. Maar de rol van onderwijs in het ondersteunen van sociale inclusie moet ruimer gedacht worden dan enkel in termen van competentieontwikkeling. Upgrading en upskilling zijn niet de enige remedies. Sociale exclusie is een probleem van relatieve deprivatie. Dit betekent dat door de stijging van het algemeen onderwijspeil, de situatie van de kortgeschoolden nog meer precair dreigt te worden.

Inclusie betekent idealiter de integratie, acceptatie en erkenning van alle burgers, ongeacht hun scholings- en kwalificatieniveaus. Daarmee wil ik niet zeggen dat onderwijs de ambities moet loslaten om het onderwijspeil van meer mensen op te krikken. Wel, dat inclusie niet mag gedacht worden als iets dat pas begint 'nadat' mensen een bepaald onderwijsniveau hebben bereikt. Benchmarks die alleen daarop mikken, dreigen dan ook het doel van een inclusieve samenleving voorbij te schieten.

Scholen moeten niet enkel voorbereiden voor sociale inclusie, maar moeten ook inclusief zijn in hun dagelijkse praktijken. Scholen moeten zelf inclusieve gemeenschappen zijn ten aanzien van alle vormen van diversiteit, zoals op basis van gender, etniciteit, sociale en culturele achtergrond. Het betekent ook dat scholen oefenterreinen moeten zijn van actief en democratisch burgerschap, dat participatie en betrokkenheid van leerlingen aan het schoolbeleid moeten gestimuleerd worden en dat daarbij een bijzondere aandacht moet gaan naar de participatie van kansengroepen.

Ook als beleidsmakers moeten we voldoende sensitief zijn voor de behoeften aan erkenning van alle burgers. Het vigerende beleidsdiscours van de kennissamenleving kan – als het onevenwichtig gebracht wordt – immers aanleiding geven tot een symbolische uitsluiting van die mensen die er niet in slagen aan de gestegen verwachting en normen inzake scholing en competentieontwikkeling te voldoen. Alle mensen verdienen respect, ook zij die uit de onderwijsboot vallen of die er niet in slagen de hoogste sporten van de onderwijsladder te bereiken. Dat respect moet ook blijken uit onze vertogen en onze beleidsacties. Hetgeen betekent dat het onderwijsbeleid niet enkel moet inzetten op het verruimen van het hoger onderwijs, maar moet zorgen dat alle mensen kansen krijgen hun competenties te ontwikkelen en gewaardeerd worden voor de competenties die ze bezitten.

3. Monitoring van de kloof

Monitoring, benchmarking en het voorop stellen van streefcijfers krijgt steeds meer aandacht op verschillende beleidsniveaus. Binnen Europa is de open methode van coördinatie een krachtige tool om beleidsmakers te motiveren

daadwerkelijk vooruitgang te boeken en na te gaan in welke mate doelstellingen gerealiseerd worden.

De doelstelling die we met deze conferentie voorop stellen is het doorbreken van de vicieuze cirkel van achterstelling en het creëren van sociale inclusie in en door het onderwijs. Onderwijsongelijkheid doorkruist alle onderwijsthema's en kan dan ook best als horizontaal aandachtspunt worden meegenomen in verschillende bestaande rapporteringen en monitors. Concreet betekent dit dat voor de verschillende doelstellingen, niet enkel de gemiddelden, maar ook de kloof moet worden gemonitord. Want - zoals ook uit het empirisch onderzoek blijkt dat op deze conferentie werd gepresenteerd - komt de sociale meeropbrengst van verdere onderwijsexpansie en competentieontwikkeling pas tot uiting, als ook gelijkere uitkomsten worden gerealiseerd. Concreet zou dit voor de dubbele hoofddoelstelling met betrekking tot onderwijs in de EU2020 strategie kunnen betekenen, dat niet enkel gekeken wordt naar het percentage jongvolwassenen dat hoger onderwijsniveau bereikt, maar dat ook de democratisering van en de participatie van kansengroepen aan het hoger onderwijs wordt gemonitord. Ook bij de monitoring van het vroegtijdig schoolverlaten zou de kloof kunnen gemonitord worden tussen jongeren uit kansengroepen en de overige jongeren.

4. Noodzakelijke samenwerking tussen beleidsdomeinen

De verwezenlijking van sociale inclusie vereist een geïntegreerde beleidsbenadering waarbij verschillende beleidsdomeinen, zoals onderwijs & vorming, werkgelegenheid, welzijn en armoedebestrijding, jeugd en cultuur, samen werken. Zo kunnen de doelstellingen binnen werkgelegenheid (zoals onder meer voorkomen en verminderen van jeugdwerkloosheid, laaggeschoolden aan werk helpen, werknemers bijscholen) pas gerealiseerd worden door samenwerking en afstemming met onderwijs en beroepsopleiding.

Op Europees vlak is deze samenhang duidelijk gemaakt in de tien geïntegreerde richtsnoeren (Integrated Guidelines) van de nieuwe strategie Europa 2020. Deze integratie zou nog kunnen

versterkt worden door een sociale-effectenbeoordeling op alle tien richtsnoeren voor werkgelegenheid en economisch beleid. Zo zou men dan kunnen nagaan in hoeverre het economische en het begrotingsbeleid leiden tot meer werkgelegenheid, minder armen en betere sociale rechten.

Een aantal van de tewerkstellingsrichtsnoeren gaan specifiek over onderwijs en opleiding. Het lijkt ons dan ook evident dat er vanuit het onderwijs- en tewerkstellingsbeleid, maar ook het sociaal beleid gezamenlijke doelstellingen worden afgesproken om van sociale inclusie als droom meer een werkelijkheid te maken.

Ik dank u voor uw aandacht.

Micheline Scheys,
*Secretaris-generaal van het departement
 Onderwijs en Vorming*

TERUG IN DE KIJKER!

In deze rubriek willen we telkens enkele van de succesvolle projecten van de DBO terug onder de aandacht brengen. Als deze editie niet beschrijft wat je zoekt, neem dan een kijkje op onze website onder afgelopen projecten of klik op de kijkers.

UITSMIJTER: **Levenslang leren, ook op de DBO**

Voor de herfstvakantie trokken we met zijn allen naar Kortrijk voor een extern seminarie rond de op stapel staande onderwijsvernieuwingen Secundair onderwijs van Minister Smet. De directeur D. Samyn stelde als voorzitter van de

werkgroep 2^e en 3^e graad vakkundig en in zijn gekende stijl de verschillende aspecten voor en de mogelijk implicaties voor het onderwijsveld. Voor ons als leken was het duidelijk dat de DBO in het nieuwe plaatje zeker nog een belangrijke rol zal kunnen spelen.

- Nog steeds krijgen we veel aanvragen voor het materiaal van het project VENUS. Dit project bevat een leer- en onderwijsstijltest gebaseerd op de leerstijlen van Kolb en een goden- of godinnentest geïnspireerd op de Griekse mythologie die jongeren wil helpen in het zoektocht naar wie ze zijn. Beide testen vormen de basis voor het werken rond diversiteit. Een handleiding ondersteunt leraars en begeleiders die willen werken rond het omgaan met verschillen. Klik op het logo om dit alles GRATIS te downloaden of ga naar: <http://www.ohmygods.be/>

- **Stages** zijn ondertussen goed ingeburgerd in de diverse opleidingen in het TSO, BSO of BuSO. Ben je op zoek naar ideeën om je werkboekjes te restylen of wil je een film kijken die de jongeren op een plezante manier leert omgaan met attitudes, klik dan op onderstaande logo of ga naar <http://ond.vlaanderen.be/dbo/projecten/vives/vivessite/index.html>.

Volgende uitgave weer enkele andere projecten in de kijker. Kan je niet zo lang wachten, ga dan naar de website van de DBO en klik op Projecten.

